

ACTIEONDERZOEK – LEREND IMPLEMENTEREN

LEREND IMPLEMENTEREN

In **Fase 1** van Wijzer in de Wijk is in drie wijken in Alphen aan den Rijn, Den Haag en Leiden hard gewerkt aan plannen om de (positieve) gezondheid van inwoners te verbeteren via integrale wijkaanpakken.

In **Fase 2** zijn gemeenten aan de slag gegaan met de uitvoering van de integraal preventieve wijkaanpakken. Een lerende aanpak door middel van monitoring is hier onderliggend aan. Dit stelt de betrokkenen in de wijk in staat de aanpak bij te sturen waar nodig. En levert bovendien zicht op meer generieke leer- en verbeterpunten voor andere gemeenten aan de hand van hiernaast beschreven monitorvragen.

Dit doen we door middel van Actiegericht onderzoek

INHOUD	1 Actiegericht onderzoek	1
	2 Toegepaste modellen: RE-AIM en Integrale samenwerking	2
	3 Leerbijeenkomsten	2
	• Thema	3
	• Onderzoek	3
	• Reflectie	4
	• Verandering	4
	• Toepassing	5

1

ACTIEGERICHT ONDERZOEK

Actiegericht onderzoek (Migchelbrink, 2016) is een passende methode voor het monitoren van de implementatie van de integrale wijkaanpakken in de drie gemeenten. Zowel voor het ophalen van praktische en generieke kennis, als het veranderen van het handelen in de praktijk op basis van deze kennis.

Actieonderzoek levert daarbij primair lokale kennis op voor de betrokkenen in de wijk. Maar levert als bijproduct ook meer generieke kennis op ten behoeve van wetenschap of implementatie in een bredere context (bijv. andere wijken, andere gemeenten).

In het proces van actieonderzoek doorlopen de betrokkenen (herhaaldelijk) vier fasen, vergelijkbaar met een Plan-Do-Act-Check cyclus

In deze stappen worden sociaalwetenschappelijke methoden toegepast zoals interviewen, focusgroepen, enquêtes, data-analyse, casusbeschrijvingen, effecten-arena's. Deze worden aangevuld met meer creatieve en ervaringsgerichte methoden en technieken zoals storytelling, werksessies, groepstechnieken, intervisie en andere innovatieve onderzoeksmethoden.

2

MODELLEN: RE-AIM EN INTEGRALE SAMENWERKING

Voor het monitoren van, en reflecteren op, de uitvoering van de interventies en de integrale samenwerking in de wijk worden twee modellen toegepast, te weten:

RE-AIM

Het doel van het **RE-AIM model** is om beleidsmakers, uitvoerders en monitors aan te moedigen aandacht te hebben voor de essentiële elementen van een programma, om zo de validiteit van een aanpak te verbeteren en te onderbouwen.

Dit betreft:

Reach: hoe bereik ik de doelgroep van mijn interventie?

Effectiveness: hoe weet ik of mijn interventie effectief is?

Adoption: hoe zorg ik voor draagvlak voor de interventie?

Implementation: hoe zorg ik dat de interventie uitgevoerd wordt zoals bedoeld?

Maintainance: hoe borg ik de interventie over de lange termijn?

IGB Spinnenwebmodel

In het **IGB Spinnenwebmodel** (Storm & Meijer) worden twaalf elementen van integrale samenwerking onderscheiden op basis waarvan de integrale samenwerking onder de loep genomen kan worden.

3

LEERBIJEENKOMSTEN

In het proces van actieonderzoek doorlopen de betrokkenen herhaaldelijk vier fasen: Onderzoek, Reflectie, Verandering, Toepassing.

Voor reflectie en verandering kunnen leerbijeenkomsten worden georganiseerd.

Deze bijeenkomsten kennen grofweg de volgende opzet:

- **Thema:** Op welke aspect van de aanpak/interventie richten jullie je?
- **Onderzoek:** Wat zijn de feiten en inzichten uit onderzoek?
- **Reflectie:** Hoe kijken we daar tegenaan?
- **Verandering:** Wat betekent dit voor ons handelen?
- **Toepassing:** Welke acties zetten we in?

Thema

Gebruik de beschreven modellen of de processtappen van de aanpak of interventie om te bepalen welke thema in de leerbijeenkomst centraal staat.

Voorbeeld uit de praktijk

Bij Wijzer in de Wijk – Alphen aan den Rijn hebben we de verschillende processtappen van Welzijn op Recept als leidraad gebruikt voor de verschillende leerbijeenkomsten. Door deze thema's te agenderen, was precies bekend welk onderzoek gedaan moest worden ter voorbereiding op de komende bijeenkomsten

Onderzoek

Begin met het presenteren van de uitkomsten van onderzoek. Bijvoorbeeld de inzichten vanuit monitoring, bestaande data en/of rapporten. Dit zorgt voor een gezamenlijke, en objectieve kennisbasis.

Voorbeelden uit de praktijk

Bij Wijzer in de Wijk – Alphen aan den Rijn hebben we bijvoorbeeld rond het thema verwijzing gekeken naar:

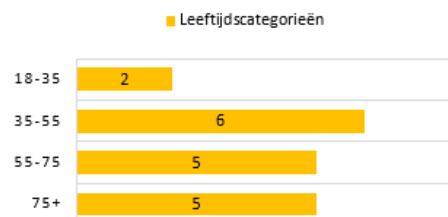
De Quickscan Welzijn op Recept, met daarin data tav de achtergrondkenmerken van verwezen patiënten

Eigen registratie-data van de partij die Welzijn op Recept uitvoerde in de regio

Bron: Quickscan Welzijn op Recept 2019

LEEFTIJDSCATEGORIEËN

Bron: Eigen data Welzijn op Recept (Tom in de Buurt)

Reflectie

Vervolgens gaan aanwezigen met elkaar in gesprek over de gepresenteerde onderzoeksuitkomsten:

- Wat herkennen we?
- Wat valt ons op?
- Hoe verklaren we de uitkomsten?
- Wat kunnen we hiervan leren?

Bereiken we de juiste inwoners?

- Wie willen we met de WOR in Alphen bereiken?
- Komen de juiste deelnemers bij WOR?
- Wie missen we en waarom? Hoe kunnen we het aantal verwijzers en verwijzingen doen toenemen?

Voorbeeld uit de praktijk

Bij Wijzer in de Wijk – Alphen aan den Rijn hebben we aan de hand van bestaande data over de deelnemers aan Welzijn op Recept gereflecteerd op basis van de volgende vragen.

Verandering

Na de reflectie op het onderzoek, gaat de discussie door over wat dit concreet betekent voor het handelen van de verschillende betrokkenen in de integrale samenwerking:

- Wat werkt bevordert en/of belemmerd in ons huidige handelen?
- Welke verandering in ons handelen zou een positief effect kunnen hebben?
- Hoe zou een optimale werkwijze eruit zien?

Hierbij kan gebruik gemaakt worden van de leervragen uit het monitorplan (link).

Verloopt de verwijzing goed?

- Wat zijn bevorderende en belemmerende factoren bij de verwijzing?
- Welke rol kunnen andere partijen spelen in de verwijzing en de toeleiding naar Welzijn op Recept?
- (Hoe) kan een maatschappelijk werker / welzijnscoach in de huisartsenpraktijk gepositioneerd worden?

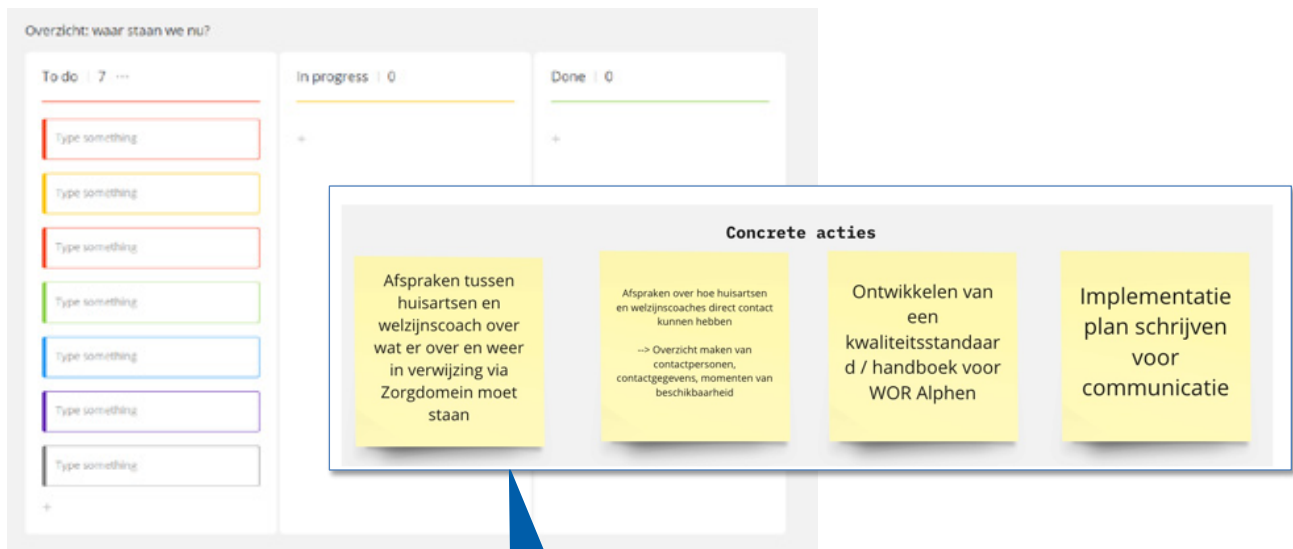

Voorbeeld uit de praktijk

Bij Wijzer in de Wijk – Alphen aan den Rijn hebben de leervragen uit het monitorplan ondersteuning gegeven aan het formuleren van de gewenste verandering.

Toepassing

Tot slot is het van belang de gewenste verandering concreet te maken in de vorm van acties: wie doet wat, en wanneer? En ook: wat is er nodig om dat te kunnen doen (randvoorwaarden)? De volgende bijeenkomst wordt gestart met een terugkoppeling op deze acties.

Voorbeeld uit de praktijk

Bij Wijzer in de Wijk – Alphen aan den Rijn hebben we digitale planborden gebruikt om acties te formuleren en de opvolging daarvan bij te houden

